

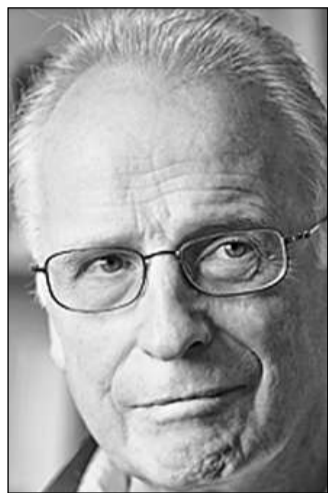
COLUMNA

Gratulaziun als Idioms Romontschs el Grischun

DA URSICIN G. G. DERUNGS

Quels dis, mo ei savess era esser auters dis, haveis vus Idioms Romontschs el Grischun cumplenu la respectabla giuventetgna de varga melli onns. Vus curris frestgmein giu dallas lieungas d'affons e carschi per nos vitgs entuorn. Frestgs sco l'aua de nos cuolms, e leghers sco las cascadas de nossas vals. Igl ei ina vera miracla: pli vegls che vus vegnis e pli giuvs che vus essas; stuschai a cantun empau dapertut sedefendis Vus cun admirabla endinadad. Ins vegn gie buca varga melli onns giuvs senza esser endinai e vials. Denton era buca senza haver la capaciad da s'adattar e d'emprender dils auters. Sillas fieras dils lungatgs haveis vus cumprau en empau diltut, e tuttina cun mesira. Vus vevas ni la queida ureidia da vuler esser autosufficients, ni quella da vender vusezs a tgi ch'offereva dapli. Vus savevas respectar e sefar respectar. Ed aschia essas vus vegni giuvs, varga melli onns giuvs.

Cars Idioms, vus accumpigneis nus ella veta da mintga di. Vus veis gidau nus ad emprender auters lungatgs. E cu nus plidein quels, essan nus loschs ch'ils auters enconuschan Vossa melodia en nossa tschontscha. Tgi enconuscha buca Vus, cu nus plidein en in auter lungatg? Mintgatun vegnin nus pli-

dentai partenent Vossa famiglia, vossa derivonza, Vies origin. Nus savein mo che Vus essas affons absolutamein legitims, aunc concepi alla moda veglia e naturala, buca grazia a fructificaziun artificiala «in vitro» che fa nescher affons magari mingherlins ch'han la mort en fatscha ed ein vegls avon ch'ei han astgau esser giuvs. Cheu vein nus in che va aunc en ruschnas cun ses 30 onns. Se capescha stein nus mal per ils geniturs de quels affons. Ein els gie era Vos affons, cars Idioms, mo el medem temp era nos amitgs che nus vein bugen – detg sinceramein! – mo deplerein sco geniturs d'affons «in vitro». Mo per cletg ha la clinica Logo-Rehabilitativa (LR) uss ina equipa specialisada per quel de trenta onns che va aunc en ruschnas. Sper il schef eis ei cheu fisioterapistAs, psicoterapistAs, logopedists etc. ch'han serrau en lur cor quei cass special.

Cars Idioms Romontschs el Grischun,

nus essan loschs de Vus, de Vossa liunga veta, de Vossa vescladad. Quei giubileum de varga melli onns che croda ual quels dis, mo ei savess era esser auters dis, empleina nus cun gronda legria. Cert, vus haveis buca adina giu lev. Ed ual en nos temps dat ei de quels che lessen bugen metter vus ell'umbriva, u giun tschaler ni si surcombras. Quei schabegia magari cu ins ha las ideas sur della modernitad ch'ei buca fetg claras e less fierer Vus tiel fier veder encomi d'in «code funcziunal» «für die Jetztzeit». Mo cu ins tema Vus, sco per exempel si Mustér en claustra, nua ch'ins ha duront Vos megliers onns (aber ils Vos restan adina ils megliers onns!) undrau Vus, mo ha bandischau Vus uss ord las liturgias pil pievel, ei quei grev da capir. Ni cu ins ei «froh», sco giu egl Ordinariat episcopal a Cuera, che Vos plidaders mieran – tenor lur meini – gleiti o.

Tut quei sa denton buca tsmuinir nossa legria a caschun d'in giubileum aschi grondius sco il Vies, cars Idioms Romontschs el Grischun! Ins less bugen clamar tier a Vus «ad multos annos». Mo jeu veselgia che Vus leghers Idioms ch'haveis adina giu il senn pil humor che Vus documenteis en tschien modas da dir, stueis quasi tener il venter per buca sluppar dilrir. Pertgei «ad multos annos» clameis Vus plitost tier a nus mortals che flurin oz e pirin damaun.

Boom da vendita da motoretas en Svizra

■ (rtr) En Svizra ha i dà quest onn in boom da vendita da motoretas. Prest 20 000 motoretas èn vegnidas vendidas en ils emprims nov mais da quest onn.

20 000 motoretas èn prest 7% dapli ch'en la medema perioda da l'onn passà. Tut autra è la situaziun dentant en Grischun: Entant ch'in vendider da motoretas

da Cuira s'accorscha in pau da quest boom, stagneschan las cifras da vendita tar garaschas da töfs e motoretas en la Surselva ed en Engiadina.

L'AURA

Ferm surtratg ed uradis

Situaziun generala: Aria umida vegn vers la Svizra.

Oz: En il nord da noss chantun, en il Grischun central per gronda part surtratg ed intgins uradis, cunzunt en il nord da las Alps. Cunfin da naiv tranter 600 e 900 meters. En regiuns pli bassas suenter mezdi scleridas. Temperaturas fin 7 grads.

En l'Engiadina per gronda part sulegliv cun singuls nivels e fin 5 grads.

Prognosa: En il nord da noss chantun, en il Grischun central, en Surselva mesemna e gievgia per gronda part sulegliv cun temperaturas empernavlas. En il sid ed en l'Engiadina fin gievgia sulegliv e bell'aura.

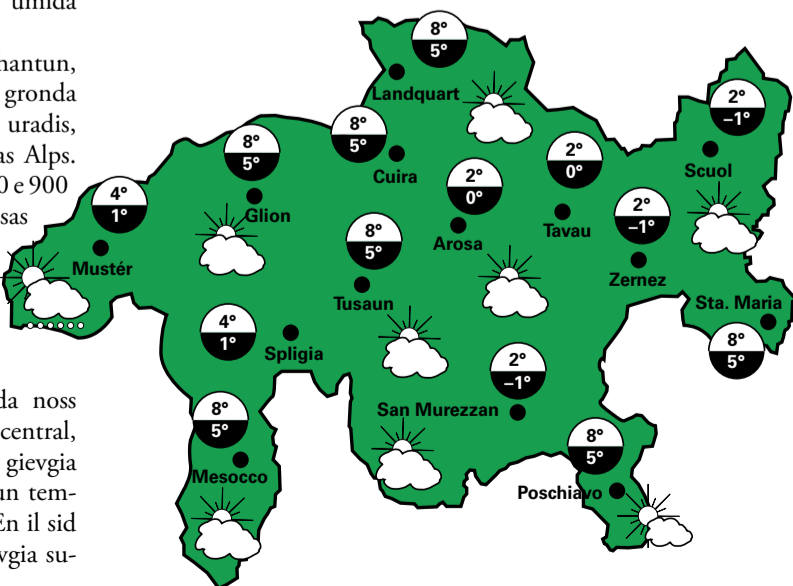

FOTO R. CANAL

Roda da vent furnescha electriciad a 1000 abitants

■ (rtr) A Haldenstein è stada l'emprima badigliada d'ina nova roda da vent. Quella vegn finanziada dal cusseglier nazional Josias Gasser e da persunas

privatas. La nova roda da vent vegn bajegiada dasperas il Rain tar l'implant da glera Oldis. Igl è l'emprima roda da vent gronda en il Grischun. Questa roda

vegn a furnir electriciad a l'entira populaziun da Haldenstein, pia a bun 1000 abitants. Ils custs èn budgetads cun set milliuns francs.

GRISCHUN / SVIZRA

Cumbat encunter la muria d'avieuls

(rtr) En il Grischun ha in terz dals 7200 pievels d'avieuls betg survivì l'enviern, pia 2400 pievels d'avieuls. La regenza vul ussa cumbatter la muria d'avieuls permanenta cun in concept general. Sper las malsognas da cuaditsch è il motiv principal per la muria en spezial la varroa, il chariel d'avieuls. Il concept da la regenza vul cumbatter la varroa a moda standardisada. Las malsognas da cuaditsch duain vegnir sanadas cun in proceder spezial e la valur d'in pievel d'avieuls duai vegnir auzada. Quai munta pli autas indemnisaziuns per ils apiculturs. Ils custs supplementars dal concept muntan a 150 000 francs.

Pcd ha inoltrà duas iniziativas da famiglia

(rtr) La Partida cristiandemocratica ha inoltrà sias duas iniziativas da famiglia. Per omaduas ha la pcd rimnà mintgamai radund 120 000 suttascripziuns. L'emprima iniziativa vul francar en la costituziun la lètg sco partenadi tranter um e dunna uschia che conjugals n'han nagin disavantatg envers pèrs betg maridads. Er il cussegl federal sustegn l'aboliziun da l'uschenumnà chasti da maridar. La segunda iniziativa vul deliberar da la taglia ils supplementes d'uffants. En il parlament aveva la pcd fatg naufragi cun quella pretensiun.

Alarm sin la fiera d'immobiglias

(lq) Tenor la UBS è cuntanschida la zona da ristg en la fiera d'immobiglias. L'index d'immobiglias è per l'emprima giada dapi ils onns 90 sur 1,0 puncts. Tenor la UBS èn ulteriurs augments dals pretschs da taxar sco ina survallitaziun dals pretschs d'immobiglias. Pretschs da consuments pli bass e strusch augments da las pagas sajan betg ina buna basa per in augment dals pretschs immobiliars, analysescha la UBS la situaziun actuala. Ils daivets ipotecars creschents dals tengnairchas sajan ina tendenza privlusa. Tavau haja per exempel nudà in augment dals pretschs immobiliars da 7,6%, Zug in tal da 5,1% e Turitg e Losanna in tal da 3,8%

entaifer mo sis mais. La UBS taxescha era las regiuns da Tavau e da l'Engiadina'Ota per las regiuns da privel. Tschellas regiuns periclitadas èn: Turitg, Vallada da la Limmat, Pfannenstiel, Zimmerberg, March, Zug, Genevra, Nyon, Morges, Losanna, Vevey, Sutsilvania, la Svizra interna, Basilea-citad, Knonaeramt e la regiun Glattal-Furttal. D'ina scuffa immobiliare possian ins pledar pir sche l'index actual dad 1,02 creschessia sin 2 puncts. En il decurs dals trais onns passads è l'index stà tranter 0 ed 1 punct. Era la Finma (la surveglianza da finanzas federala) e la Banca Nazionale Svizra observan il svilup da las ipotecas cun atenziun.

Per la fiera d'immobiglias tutga la UBS il zain d'alarm. Era l'Engiadina'Ota e la regiun da Tavau èn periclitadas d'ina scuffa immobiliare KEYSTONE

Il chantun duai prender enta mauns la chaussa

(rtr) Il chantun Grischun duai s'engaschar per la Chasa Editura Rumantscha. Perquai rimna l'Uniun per la litteratura rumantscha suttascripziuns per far squitsch sin il chantun. Quai di la presidenta da l'uniun, Silvana Derungs. Els veglian metter in ferm signal cun quella suttascripziun. Ed er il scribent Göri Klaingut spetga dal chantun ch'el s'engaschia per la Chasa Editura Rumantscha. Ella saja

fig impurtanta per ils scrivents rumantschs. Il pensum da 60% da la chasa editura n'astgass betg vegnir reduci, quai di il romanist Rico Valär. Per el èsi impurtant ch'ina persuna che s'engaschia per la chaussa fa quella lavur, quai na saja betg mo ina lavur administrativa. Tenor Silvana Derungs saja quai ussa da spetgar tge che las suttascripziuns portian, uschiglio na saja planisà nagut per il mument.

OZ

DIE SÜDOSTSCHWEIZ
Bergeller Kinder sollen in italienische Kindergärten

Bündner Tagblatt

BT-Stammtisch im Bann von drei Buchstaben

BT und SO erhältlich an Ihrem Kiosk